

The following book includes:

- Wikisource Kitzur Shulchan Aruch Menukad
 - License: CC-BY-SA
 - Source: http://he.wikisource.org/wiki/%D7%A7%D7%99%D7% A6%D7%95%D7%A8_%D7%A9%D7%95%D7%9C%D7%97%D7%9F_%D7%A2% D7%A8%D7%95%D7%9A_%D7%9E%D7%A0%D7%95%D7%A7%D7%93_-_%D7% A0%D7%91
- Kitzur Shulchan Aruch, trans. Rabbi Avrohom Davis, Metsudah Pub., 1996
 - License: CC-BY
 - Source: https://www.judaicaplace.com/search/brand/ Metsudah-Publications/

It was retrieved from Sefaria on July 23, 2023 (ה' באב ה'תשפ"ג). It was typeset and formatted by Ktavi.

תוכן העניינים

סימן גב

סימן נב

סימן נב

על פּרוֹת הַגְּדֵלִים בָּאִילָן, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. וְעַל פּרוֹת הַגְּדַלִים בַּאֲדָמָה, וְהֶם כָּל מִינֵי לְפְתָּן וִירָקּוֹת וְקְטָּאָטָארְקֶע - תִּירָס וַעֲשֶׁבִים, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. וְלֹא נְקְרָא אִילָן, אֶלָּא זֶה שְׁלוֹ נְשְׁאָרִים גַּם בַּחֹרֶף וּמוֹצִיא אַחַר כָּךְ עָלִים מִן הָעֲנָפִים, וַאֲפָלוּ הַם דַּקִּין כְּגִבְעוֹלֵי פִּשְׁתְן. אָילָן גִּיְבִים כָּלִים לְגַמְרֵי בַּחֹרֶף וְאֵינוֹ נִשְׁאָר רַק הַשֹּׁרֶשׁ, לֹא נִקְרָא אִילָן, וּמְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת בּוֹרָף הָאֵינוֹ נִשְׁאָר רַק הַשֹּׁרֶשׁ, לֹא נִקְרָא אִילָן, וּמְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת בּוֹרָף הַאֲדָמָה - ר״ב ר״ג

Over fruits that grow on a tree you say the berachah *Borei peri ha'eitz*, [Who created the fruit of the tree]. Over fruit [or vegetables] that grow in the ground, which include various condiments, vegetables, legumes, corn, and herbs, you say the berachah, *Borei peri ha'adamah*, [Who created the fruit of the ground]. In order to be called a tree, it must have branches that survive the winter to produce leaves again, even though they are as thin as stalks of flax. However, [a plant] whose branches perish in the winter, although its roots remain intact, is not called a tree, and over its fruit we say, *Borei peri ha'adamah*.

עַל דָּבֶר שָׁאֵין גִּדּוּלוֹ מֵן הָאָרֶץ, כְּמוֹ בָּשֶּׂר, דָּגִים, חָלָב, גְּבִינָה, וְכֵן עַל כָּל מִינֵי מַשְׁקִים, חוּץ מִן הַיַּיֵן וְשֶׁמֶן זַיִת, מְבָרְכִין שֶׁהַכֹּל נַהְיָה בִּדְבָרוֹ. וְתַבַת נִהְיָה, יֵשׁ לוֹמֵר היוּ״ד בְּקַמֵץ

[Before partaking of] food which does not grow in the earth such as meat, fish, milk, and cheese, and, similarly, [before drinking] any beverage other than wine and olive oil, you say the berachah, Shehakol niyah bidevaro [through Whose word everything came to be]. The word niyah—בְּהָיה should be pronounced with a kametz under the yud. Others maintain it should be pronounced with a segol under the yud—תַּקְיָה niyeh. (Magen Avraham 204: 14, Chayei Adam)

בְּמֵהִין וּפָּטְרִיוֹת - שוואמען אַף- עַל- פִּי שֶׁהַן גְּדַלִין מַלַּחְלוּחִית הָאָרֶץ, יְנִיקַתָן אֵינָה מִן הָאָרֶץ אֶלָּא מִן הָאָוִיר, וְלָכֵן אֵינָן נִקְרָאִין פְּרִי הָאָדָמָה, וּמְבַרְכִין עֲלֵיהֶן שֶׁהַכֹּל - ר״ד

Even though mushrooms and truffles, grow in the moisture of the earth, they do not receive nourishment from the earth, but rather from the atmosphere. Therefore, they cannot be called fruit of the ground, and you should say *Shehakol* over them.

אַין מְבָּרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאַדָּמָה, אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁהוּא טוֹב לְאָכְלוֹ חַי וְגַם הַדֶּרֶהְ הוּא לְאָכְלוֹ חַי. אֲבָל אָם אֵין הַדֶּרֶהְ לְאָכְלוֹ חַי אֶלָּא מְבַשֶּׁל, אַף- עַל- פִּי שֶׁהוּא טוֹב לְמַאֲכָל גַּם כְּשֶׁהוּא חֵי, מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ חָשׁוּב כָּל כָּךְ, וְאֵין מְבָרְכִין עַלָיו בִּרְכָתוֹ אֶלָּא כְּשֶׁאוֹכְלוֹ מְבַשֶּׁל. אֲבָל אָם אוֹכְלוֹ חֵי, אֵינוֹ מְבָרֵהְ עָלָיו אָלָא שֶׁהַכּּל. וְכָבוּשׁ הָרֵי הוּא כִּמְבֵשֶׁל. וְלָכֵן עַל כְּרוּב - קְרוֹיט כָּבוּשׁ מְבָרְכִין בּוֹרֵא פָּרִי הַאָדַמַה. וַכֵן מַלִים הוּא כִּמְבִשָּׁל לְעָנָיַן זֵה

We say the berachah *Borei peri ha'eitz* and *Borei peri ha'adamah* only over articles of foods which are best eaten raw and which, as a rule, are eaten raw. However, if it is not the custom to eat them raw, but only when cooked, even though they could also be eaten raw, nevertheless, since that is not the favored way [they are eaten], their berachah is said only when they are eaten in their cooked state. But if you *do* eat them raw, you should recite only *Shehakol*. Pickled food is considered as cooked food. Consequently, before eating sauerkraut you should say *Borei peri ha'adamah*. Similarly, salted food is considered the same as cooked food.

עַל הַצְּנוֹן מְבֶרְכִין בּוֹרֵא פָּרִי הָאֲדָמָה. וְכֵן עַל שׁוּמִים וּבְצָלִים כְּשֶׁהֵן רַכִּין וְדַרְכָּן לְאָכְלָן חַיִּין, אַף-עַל- פִּי שֶׁעַל פִּי הָרֹב אֵין אוֹכְלִין אוֹתָן רַק עַם פַּת, מִכָּל מָקוֹם גַּם אָם אוֹכְלָן בְּלֹא פַּת, מְבֶרְכִין עֲלֵיהֶן בּוֹרֵא פְּרִי הָאָדָמָה. אֲבָל אָם הִזְקִינוּ, שֶׁהֶם חֲרִיפִים מְאֹד, וְאֵין דַּרְכָּן לְאָכְלָן חַיִּין, מִי שֶׁאָכְלָן חַיִּין, מְבָרַדְּ עֲלֵיהֶם שֶׁהַכֹּל

Before eating radishes, you should say *Borei peri ha'adamah*. Likewise, over garlic and onions that are soft and can be eaten raw, although, as a rule, they are eaten with bread, nevertheless, even if you eat them without bread, you recite over them *Borei peri ha'adamah*. Since in the Western countries, green onions (scallions) are generally eaten with bread, it is preferable that Shehakol should be said before eating them (without bread). (Mishnah Berurah 205: 5) But if the [garlic or onions] have grown old which give them a very strong flavor, so that they are not usually eaten raw, then, if you do eat them raw, you should say the berachah Shehakol.

דְּבָרִים שֶׁהָם טוֹבִים יוֹתֵר כְּשֶׁהָם חַיִּין מִכְּשֶׁהָם מְבֻשְּׁלִין, שֶׁהַבְּשׁוּל מְגָ רֵעַ אוֹתָן, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן כְּשֶׁהָוֹ מְבָלָא שֶׁהַכֹּל. וְאַף- עַל- פִּי שֶׁבְּשְׁלִן עָם בְּשֶׁר וְעַל יְדֵי הַבָּשְׂר נְשְׁהָבְּחוּ, מִכָּל מָקוֹם אָז הַבְּשֶׁלוּן אֶלָא שֶׁהַכֹּל. אֲבָל אִם בִּשְׁלָן בְּאֹפֶן שֶׁהָן הָעִקֶּר וּמִכָּל מָקוֹם הַבְּשָׁר הוּא הָעִקֶּר, וְאֵין מְבָרְכִין עֲלִיהָן אֶלָא שֶׁהַכֹּל. אֲבָל אִם בִּשְׁלָן בְּאֹפֶן שֶׁהָן הָעָקֶר וּמְכָּל מָקוֹם נְּשְׁתַּוְ בְּשֻׁמָּן אוֹ בְּדְבשׁ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, מְבָרְכִין עֲלִיהָן הַבְּרָכָה הָרְאוּוּיָה לָהָן, דְּמַה לִי אִם נְתַבְּשֵׁלוּ בְּמִים אוֹ בִּשְׁמֵן וּדְבַשׁ - ר״ה

[If you eat] articles of food that taste better raw than cooked, because cooking spoils them, then you should say over them when they are cooked, only the berachah *Shehakol*. Even if they are cooked with meat and their taste improved because of the meat, nevertheless, since the meat is the

3 סימן גב

main dish, we recite over them only the berachah, *Shehakol*. However, if they were cooked in a way that made them into the main dish, or if [the cooking] improved them, as for example, when they were fried in oil or in honey, and the like, you should say their appropriate berachah, since it makes no difference whether they were cooked in water or in oil or in honey, [as long as the food itself was improved by the cooking process].

מִינֵי פֵּרוֹת הַגְּרוּעִים, הַגְּדֵלִים עַל אֲטָדִים וְקוֹצִים אוֹ בִּשְׁאָר אִילָנוֹת שֶׁיָּצְאוּ מֵאֲלֵיהֶן וְלֹא נַטְעוּ לְהוּ אֱנָשִי, כְּמוֹ תַּפּוּחֵי יַעַר וְכַדּוֹמָה, שֶׁכְּשָׁהָם חַיִּין אֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה, אַף- עַל- פִּי שֶׁבִּשְׁלָן אוֹ טִגְּנָן בִּדְבַשׁ וְסַכֶּר וְהָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה, אֵין מְבָרְכִין עֲלִיהֶן אֶלָּא שֶׁהַכֹּל. אֲבָל לוּזִין - האַזעלנוס אַף- עַל-פִּי שֶׁגָּדַלִים בַּיַּעַר, חֲשׁוּבִים הָם, וּמְבָרְכִין עֲלִיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ - ר״ג

Inferior kinds of fruit that grow on brambles and thorn-bushes or on other trees which grow wild and are not planted, such as wild apples and the like, which when raw are not fit to eat, [then] even if they are cooked or fried in honey and sugar and made edible, you should recite *Shehakol* over them. But hazel nuts, although they grow [wild] in the forest, are considered superior articles of food and you should recite *Borei peri ha'eitz* over them.

עֲשָׂבִים הַגְּדֵלִים מֵאָלֵיהֶם בְּלִי זְרִיעָה, אַף- עַל- פִּי שֶׁהָן רְאוּ יִין לֶאֱכֹל חַיִּין, וַאֲפָלוּ בִּשְּׁלֶן וְהוּא מַאֲכָל חָשׁוּב, מִכֶּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵין זוֹרְעִין אוֹתוֹ, אֵינוֹ חָשׁוּב פְּרִי וּמְבֶרְכִין עָלָיו שֶׁהַכֹּל. אֲבָל חַסָּה [סֶעלִאט] וְכַדּוֹמֶה שֶׁנִּזְרע, מְבָרְכִין עָלָיו בּוֹרֵא פְרִי הָאָדָמָה. וְגַם בַּעֲשָׂבִים הַגְּדַלִים מֵאֲלֵיהֶן, אָם יֵשׁ בָּהֶם פֵּרוֹת חַשׁוּבִים, כָּגוֹן יַאגִדַּעס וּמֵאלִינֵעס מִבַּרִכִין עַלֵיהָם בּוֹרֵא פְּרִי הַאַדָּמָה

Herbs which grow wild without cultivation are fit to eat raw. If they are cooked and made into a special dish, nevertheless, since they were not cultivated [by man], they are not considered a fruit [of the ground] and you should say *Shehakol* over them. But lettuce and similar [vegetables] that are planted require the berachah, *Borei peri ha'adamah*. Furthermore, regarding herbs that grow wild, if they produce superior fruit, such as blackberries and raspberries, *The raspberry and blackberry bushes that grow in our region remain intact over the winter (perennial plants), therefore, we should say Borei peri ha'eitz over them. (Mishnah Berurah 203: 1, Igros Moshe, Orach Chaim)* the berachah said over them is Borei peri ha'adamah.

מְבֶּרְכִין עַל הּטָפָּל בּוֹרֵא פְּרִי הָאָדָמָה. וְאִם הוּא פְּרִי הָאַדָמָה, מְבָּרְכִין עַל הּטָפַל שֶׁהַכֹּל. וְלָכֵן אִילֹן צְלָּרִילָה, וְיֵשׁ בֶּעָלִים כְּמִין תְּמָרִים בּוֹלְטִים, כְּמוֹ בֶּעָלִים שֶׁלֹּרְ - קאפערנבוים שֶׁהָעָלִין שֶׁלוֹ רְאוּיִין לְאָכִילָה, וְיֵשׁ בֶּעָלִים כְּמִין תְּמָרִים בּוֹלְטִים, בְּמוֹ קַלְפִּוֹ שָׁהָּוֹ עַקְּר הַפְּרִי, וְקְבְּרִיסִין הֵן הַקְּלְפָּה שְׁסְבִיב הַפְּרִי, כְּמוֹ קְלְפּוֹת הָאֲדְיִם, וְרָאוּיִים בְּּרְיסִין בּוֹרָא פְּרִי הָאָדְמָה, וְכֵן עֲלֵי וְנְלִי הַבְּרִי בּוֹרֵא פְּרִי הָאָדְמָה, וְכֵן עֲלֵי וְרָדִים - ראזענבלעטער שָׁנְּרְקְחוּ בִּיְבַשׁ וְסַבֶּר, מְבָּרְכִין בִּיּילִים בָּאִילָן, מִפְּנֵי שָׁאֵינָן עַקְּר הַפְּרִי. וְכֵן קְלְפּוֹת תִּפּוּחִי-זָהָב בּוֹרֵא פְּרִי הָאָדְמָה, אַף- עַל- פִּי שֶׁגְּדַלִים בָּאִילָן, מִפְּנֵי שְׁאֵינֶן עִקְּר הַפְּרִי. וְכֵן קְלְפּוֹת תִפּוּחִי-זָהָב שְׁנְבִי וְטַבְּרְכִין עֲלִיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָאָדְמָה. אַף- עַל- פִּי שֶׁהָלִית שְׁזֹּוֹרְעִין בַּשְּׁדֹוֹת, אף- עַל- פִּי שֶׁהָן מְתוּקִים, אִם שְׁכָּבְין עֲלִיהֶם שְׁהַכֹּל. וְעַל הַשְּׁרְבִיטִין עֲלִיהֶם שְׁהַכֹּל. וְעֵל הַשְּׁרְבִיטִין לְחִוּד, יִשְׁרְבִיטִין לְחִוּדְ בְּשִׁרְבִיטִין לְחִוּדְ בְּשִׁרְבִיטִין לְחִוּדְ בְּשִׁרְבִיטִין לְחִוּדְ בְּעִרְ הַאָּבְיִין בְּלִיהָם שְׁהַכֹּל. וְשְׁרְבִיטִין לְחִוּבְי בּבְּנִין בְּבְיבִישׁ וְטַבְּרָב בְּוֹרְ בְּלִיבְים שְּׁבּלִית בְּבִּבּי בְּבְּבִי בְּבְּבִי בְּבְיבִים וְעָבִיים שְׁבּבִישִין לְּמִלּים בּנִּנִין לְחִיּבִייִין לְּבִיהָם שְּׁבּּרִייִין בְּלִבְּים בּּנִּוֹין לְּיִבּים בּבּנִבּיוֹ בְּעִים בְּנִבְּיוֹ בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבִישׁ וְסֵבְּל בִּיִין בְּיִבְּיִין בְּיִבְּיִין בְּבְיבִים בְּבְּבְּיִבְּיִין בְּיִבְּיִין בְּיִבְּן בְּיִרְיִיין בְּיִין בְּלְבֹים בְּיִין בְּיִיבְּבְים בְּבְּיבְים בְּבְּיבְיוּ בְּיבְים בּיּבְּיִין בְּיִבְּיִין בְּיִייִין בְּעִיּים בְּבְּיוֹים בְּיִין בְּבְלּבּים בְּבְּיִים בְּבְּיִין בְּבְיבְּיוּים בְּבְיבְים בְּבְּיִים בְּבְּבְּיִים בְּבְּיוּבְיוּים בּּבּוּים בְּבְּבְּיוּים בְּיִים בְּבְּיוֹם בְּיִים בְּיוֹם בְּיִים בְּבְּיוּבְים בְּבְּיִים בְּבְּיוֹבְים בְּבְּבְים בְּבְּיִים בְּבְּיבְים בְּב

That which is not the main part of the fruit, is not considered as the fruit itself, but is one level lower. If it is the fruit of a tree, you say over the secondary part the berachah, Borei peri ha'adamah; and if it is the fruit of the ground, you say over the secondary part the berachah, Shehakol. Therefore, a caper tree whose leaves are edible, and where its leaves [are joined with the stem] there are small [edible] buds like the growths at the juncture of willow leaves, and the caper-berries form the main part of the fruit, while the caper flowers are only a peel around the fruit, like the shell of a nut, but are also edible, [consequently], over the berries which constitute the fruit itself, you say the berachah Borei peri ha'eitz, and over the leaves and the little buds and the flowers, [you say] Borei peri ha'adamah. Likewise, over preserves made of rose leaves with honey and sugar, you say the berachah, Borei peri ha'adamah, for although they grow on trees, they are not fruit. Similarly, over preserves made of orange peel, honey, and sugar, you say the berachah, Borei peri ha'adamah. Over cucumber peel that was fried with honey and sugar, you say the berachah Shehakol. Over the pods of peas that are cultivated in the fields, even though they taste sweet, yet, if you ate them without the peas, you should recite the berachah, Shehakol. But those which have been grown in gardens for the purpose of eating them raw in their pods, even if you only eat the pods, you should say the berachah, Borei peri ha'adamah.

גַּרְעִינִין שֶׁל פַּרוֹת אָם הָם מְתוּקִים, מְבָרֵהְ עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, אֲבָל גַּרְעִינִים הַמָּרִים אֵינָם נֶחְשָׁבִים כְּלָל, וְאָם אוֹכְלָן כָּהְ, אֵינוֹ מְבָרַהְ עֲלֵיהֶם כְּלָל. וְאָם מִתְּקָן עַל יְדֵי הָאוֹר וְכַדּוֹמֶה, מְבַרְהְ עַלִיהָם שׁהַכֹּל

Over the seeds of fruit that are sweet, Not to be taken literally—any seed that has a slightly pleasant taste is included. (Mishnah Berurah 202: 23)

סימן גב

you say the berachah, *Borei peri ha'adamah*. But bitter tasting seeds are worth nothing at all, and if you eat them, you do not say a berachah. But if you make them pleasant-tasting by roasting them, or in any other way, you say the berachah, *Shehakol*, over them.

שְׁקֵדִים הַמֶּרִים, כְּשֶׁהֶם קְטַנִּים שָׁאָז עַקּר אֲכִילָתָן הִיא הַקְּלֹפָּה שָׁאֵינָה מָרָה, וְעַל דַּעַת כֵּן נוֹטְעִין אוֹתָן, מְּבָרַהְּ עֲלִיהָן בּוֹרֵא פָּרִי הָעֵץ. וּכְשָׁהֶן גְּדוֹלִים שָׁאָז עַקּר הָאָכִילָה הוּא מה שָׁבּפְנִים וְהוּא מֵר, אִם מְתְּקוֹ עֵל יְדֵי הָאוּר אוֹ דָּבָר אַחַר, כֵּיוָן דַּפְרִי נִינְהוּ וְגַם עַל אוֹכְלָן כָּהְ, אֵינוֹ מְבָרַהְ כְּלָל. אֲבָל אָם מִתְּקוֹ עֵל יְדֵי הָאוּר אוֹ דָּבָר אַחַר, כֵּיוָן דַּפְרִי נִינְהוּ וְגַם עַל דַּעת כֵּן נוֹטְעִין אוֹתָן, מְבָרַהְ עֲלִיהֶן בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ)ר״ב. שְׁקַדִים הַמְחַפִּּה בְּסֵכָּר אַף- עַל -פִּי שֶׁהַכֵּל כִּי הוא הָרֹב, מִכָּל מָקוֹם מְבָרְכִין עֲלִיהֶן בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. וְקַלְמוּס הַמְחַפֶּה בְּסֵכָּר מְבָרְכִין רֵק שֶׁהַכֹּל כִּי הַאֵץ. הַקּלְמוּס הַמְחַפֶּה בְּסֵכָּר מְבָרְכִין רֵק שֶׁהַכֹּל כִּי הַקְלְמוּס אֵינוֹ פִּרִי

Small almonds are bitter and the principal food for which they are planted is the shell which is not bitter, and over these you recite the berachah, *Borei peri ha'eitz*. But when they are large, the principal food [are the kernels] which are inside the shell. If these taste bitter, and you eat them [raw], you do not say any berachah. But if you made them pleasant-tasting by roasting them or in any other way, since they are fruit and were planted for that purpose, you say the berachah, *Borei peri ha'eitz* over them. Over sugar-coated almonds even if there is more sugar than almond [in the confection], nevertheless, you say the berachah *Borei peri ha'eitz*. Over sugar-coated calamus [an aromatic root], you only say *Shehakol*, since calamus is not a fruit.

פֵּרוֹת שֶׁלֹא נִגְמֵר בִּשׁוּלָן עַל הָאִילָן, אֲפָלוּ בִשְׁלָן אוֹ טִגְנָן בִּדְבַשׁ וְכַדּוֹמֶה, כְּמוֹ שֶׁהוּא הַדֶּרֶךְ לְטַגַּן פֵּרוֹת שָׁלֹּא נִגְמְרוֹ, בִּדְבַשׁ אוֹ סַכָּר, מְבָרַף עֲלֵיהֶם שֶׁהַכֹּל. אַךְ עַל אֶתְרוֹג מְטַגָּן בִּדְבַשׁ אוֹ בְּסַכְּר יֵשׁ לְבָרֵף בּוֹרֵא פָּרִי הַעַץ

It is customary to fry unripe fruit in honey or sugar, you should say the berachah, *Shehakol* over them. But over an *esrog* (citron) that was fried in honey or sugar, you should recite the berachah *Borei peri ha'eitz*.

נוֹבְלוֹת, וְהֵן פֵּרוֹת שָׁנִּשְׂרְפּוּ מִן הַחֹם וְנָבְלוּ וְנָפְלוּ מִן הָאִילָן לְדֶם שֶׁנַּתְּבַּשְׁלוּ, כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁנְּתְּלְּקֵל אֵין מְבָרְכִין עָלָיו רִק שֶׁהַפֹּל. וְבֵן פַּת שֶׁעְפְּשָׁה וְתַבְשִׁיל שֶׁנְּתְלְקַלְק לְצָלִי וְבֵן שְׁהַבֹּל. וְבֵן שִׁהַכִּל. אָם נִתְקַלְקלוּ לְנַמְרֵי עַד שָׁאִינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה, אֵין מְבָרְכִין עַלִיהָן כְּלָל. וְבֵן חֹמֶץ גְּמוּר - שְׁמְבַעבּע כְּשֶׁשׁוֹפְכִין אוֹתוֹ עַל הָאָרֶץ אֵין מְבָרְכִין עָלָיו כְּלָל. וְאִם עַרְבוֹ בְּמִיִם עַד שֶׁרָאוּי לשְׁתִיָּה מְבָרְכִין עָלָיו שָׁהַכּּל

Over spoiled fruit, such as, fruit that has become parched by the heat and has fallen off the tree before becoming ripe, you should say the berachah,

Shehakol. Likewise, over moldy bread If you ate kedei sevi 'ah (a quantity that satisfies your hunger) of it, you should say afterwards Birkas Hamazon; if you ate less, you say Borei nefashos. (Biur Halachah 204: 1) or over a slightly spoiled dish, the berachah, Shehakol, should be said. But if they are completely spoiled, to the point that they are inedible, then you need not say any berachah. Similarly, over strong vinegar (which bubbles when it is poured on the ground), no berachah is said. But if you mix it with water, and it becomes fit to drink, you should say Shehakol over it.

וְיֵשׁ מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁדַּרְכָּן בְּכָךְ שֶׁאֵינָן מִתְבַּשְׁלִים לְעוֹלֶם עַל הָאִילָן, אֶלָּא אַחַר שֶׁנּוֹטְלִין אוֹתָן מִן הָאִילָן מנִיחִין אוֹתָן בְּתוֹךְ קַשׁ וְתָבֶן וְכַדּוֹמֶה וְעַל יְדֵי כָּךְ מִתְבַּשְׁלִין, כְּגוֹן הָאַנָּסִים הַקְּטַנִּים - אשריצן כֵּיוָן שַׁדַּרְכַּן בָּכַךְ, מָבַרְכִין עַלִיהַן בּוֹרֵא פָּרִי הַעֵּץ - ר״ב ר״ד

There are types of fruit which never ripen on the tree, but after they are picked from the tree they are stored [and covered] with straw and chaff and the like, and in that way they become ripe. Since that is their natural way of ripening, you recite the berachah, *Borei peri ha'eitz*, over them.

ֵישׁ מִינֵי פֵּרוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם אֶלָּא שְׁרָף בְּעָלְמָא כָּנוּס בְּתוֹךְ הַחַרְצַנִּים - וְנְקְרָאִים קֵאלִינֶעס וְאֵינָן רְאוּיִין לִאֲכִילָה אֶלָּא מוֹצְצִין אוֹתָן וְזוֹרְקִין הַקְּלפּוֹת, מְבָרְכִין עַל מְצִיצָה זוֹ שֶׁהַכּּל, - דְּבֵיוָן שֶׁעקָרוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לַמַשְׁקָה הַיּוֹצֵא מִמֶּנוּ אֵין עָלָיו שֶׁם פְּרִי כְּלָל, וַאֲפָלוּ הוּא בּוֹלֵעַ גַּם הַקְּלְפָּה וְהַגַּרְעִין, אֵינוֹ מְבָרֵךְ רַק שָׁהַכֹּל

There are certain kinds of fruit that contain only juice that is concentrated in their seeds. ([In Yiddish] they are called *kolines*.) [These seeds] are not fit to eat; and after the juice is extracted from them they are thrown away. Over this extraction, you recite *Shehakol*, (since its main component is the juice that is extracted from it, in no way can it be considered a fruit). Even if you eat the skin and the seeds as well, you still should only say *Shehakol*.

אֵין מְבָרְכִין בּוֹרֵא פָּרִי הָעֵץ וּבוֹרֵא פָּרִי הָאֲדָמָה אֶלָּא כְּשֶׁנִּכֶּר בְּמִקְצָת שֶׁהוּא פֶּרִי. אֲבָל אִם נִתְרַסֵּק עֵד שֶׁאֵינוֹ נָכֶּר כְּלָל מֵה הוּא, כְּגוֹן,]רְבָּה[- לעקפאר - פאוועדלא, לאטווערג שֶׁמְבַשְׁלִין מִשְׁזִיפִין וְקְטְנִיוֹת שֶׁרְסְּקוּן לְגַמְרֵי וְכַדּוֹמֶה, מְבָרְכִין עֲלִיהָם שְׁהַכֹּל. וּבְדִיעֲבַד אִם בַּרַהְ עֲלִיהָם בְּּרָכָה הָרְאוּיָה לְקָן יָצָא. וְאָם רֹב דָּרֶהְ אֲכִילֵת אוֹתָן פַּרוֹת הוּא עֵל יְדֵי רְסוּק שֶׁמְרַסְּקִין אוֹתָן לְגַמְרֵי, מְבָּרְכִין אַף לְכָּתְ הִידָר, מְבָרְכִין אַף לְכַּתְּחָלָה בְּרָכָה הָרְאוּיָה לְהָן - ר״ב ר״ד ר״ה

We say neither the berachah *Borei peri ha'eitz* nor *Borei peri ha'adamah* unless we can at least slightly recognize the fruit. But if they are so

סימן גב

crushed that they are unrecognizable, as for example, prune paste (*lekvar*) which is made of cooked prunes, or mashed peas, etc., then we say *Shehakol* over them. But if, after the fact, you said the berachah that was appropriate for their kind, you have fulfilled your obligation. However, if the accepted way of eating these fruits is in a crushed form, by completely mashing them, then you say even initially the berachah that was meant for them.

אֹרָז וְדֹסון - הירז ורייז שָׁנּתְבּשְׁלוּ, אָם לֹא נָתְמִעֲכוּ, מְכָרֵךְ עְּלִיהֶם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמֶה. וְאִם נְתִמעֲכוּ אוֹ שְׁטָחָן וְעָשָׁה מֵהֶן פַּת, יֵשׁ חִלּוּק בֵּין אֹרָז לְדֹסן, כִּי מִצֵּד הַדִּין עַל הָאֹרָז מְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וְעַל הַדֹּסון שֶׁהַכּּל. אָלָא שָׁיֵשׁ לָנוּ סָפַק אֵיזֶהוּ אֹרָז וְאֵיזָהוּ דֹסן, לָכֵן יְרֵא -שְׁמִים לֹא יאׁכל בֵּין דֹסן בֵּין אֹרֶז שָׁנּתְמַעֲכוּ אֶלָּא בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָּה. וּבִשְׁעַת הַדְּחַק שָׁאֵין לוֹ פַּת מְבָרֵךְ בֵּין עַל הַדֹּסן בֵּין עַל אֹרֶז שָׁהַכֹּל וּלְאַחָרִיהֶם בּוֹרֵא נְבָשׁוֹת רַבּוֹת. עַל פָּת הֶעְשׁנִי מְקְטְנִיּוֹת - תִּרֶס טענגרא קוקריטז. מאליי״ע טירקשען וויטץ, אֲפָלוּ בִּמְקוֹמוֹת שֶׁדְּרְכָּן בְּלָחֶם זָה, מְבָרְכִין עָלָיו שֶׁהַכֹּל - עַיֵן בְּרִי מְגָּדִים סְמֶן ר״ח, מִשְׁבָּצוֹת סָעִיף קַטָּן י״א, וְשִׁיוּרֵי בְּרֶכָה סִימָן ר״ז. - דִּין עַרב קְמָחִין, עַיֵן בְּשֵלְחָן עָרוּךְ סִימָן ר״ח

Over rice and millet that have been cooked, if they have not been mashed, you say the berachah, *Borei peri ha'adamah*. But if they were mashed or ground [into flour], and you made bread out of them, there is a difference between rice and millet. [Technically], according to the law, over rice, you should say *Borei minei mezonos*, and the berachah, *Shehakol*, over millet; but we are not certain whether the Hebrew word *orez* means rice, *Mishnah Berurah rules that orez denotes rice, therefore, Borei minei mezonos should be said over it. (Mishnah Berurah 208: 25)* and the Hebrew word *dochan* means millet, [or vice versa]. Therefore, a God fearing person should eat mashed millet and rice only as part of a meal. However, in an emergency, if you have no bread, you should say over both rice and millet, the berachah, *Shehakol*, and the after-berachah *Borei nefashos rabbos*. Over bread made of cornmeal, even in places where such bread is the staple food, the berachah, *Shehakol* should be recited.

עַל הַסָּכֶּר מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל. וְכֵן הַמּוֹצֵץ קָנִים מְתוּקִים, מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל. וְכֵן]קנָמוֹן וְשוּש[צימרינד ולאקריטץ שֶׁכּוֹסְסִין וּבוֹלְעִין רַק טַעַם וּפוֹלְטִין הָעָקֶר מְבָרְכִין עֲלֵיהָן שֶׁהַכֹּל

Over sugar you say the berachah, *Shehakol*. Likewise, if you chew sugar cane, you say *Shehakol*. Also [over] cinnamon and licorice that you chew and only enjoy the flavor, and you discard the substance, you say the berachah, *Shehakol*.